

แนวโน้มการทำศัลยกรรมเสริมความงาม และปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ของนักเรียนหญิงระดับชั้นมัธยมปลายใน โรงเรียนเขตกรุงเทพมหานคร

รศพร บุบพะศิริ*

บุรณี กาญจนถวัลย์**

Bubphasiri R, Kanchanatawan B. Cosmetic surgery trend and related factors of female high schools students in Bangkok. Chula Med J 2017 Sep – Oct;61(5): 677 - 88

- Background** : Nowadays, there is an increasing number of cosmetic surgery procedures performed on the adolescent because of their passion in physical beauty. The group of female students in Patumwan Bangkok School who have just turned to early adulthood is grown by the civil factors. They will be a new comer in the university, their new world which might change the way they look in the further. There is still a question on the persuasive factors which may lead the individual trends to undertake cosmetic surgery.
- Objectives** : To assess the trends of undertaking cosmetic surgery, measures of self-esteem as well as the factors affecting the decision to take cosmetic surgery in grade 12th female students in Patumwan Bangkok School.
- Methods** : Two hundred and eighty female students who were studying high school at Patumwan, Bangkok; from January to February, 2016 were recruited by a simple random sampling method. All of them completed the questionnaire about individual information,

* นิสิตปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสุขภาพจิต ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

** ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

The Maudsley Personality Inventory MPI, Rosenberg Self Esteem Scale (RSES) and questions on the trend to take cosmetic surgery. All data were analyzed by descriptive statistics, t-test, One-way ANOVA and stepwise multiple linear regression analysis.

Results : *Greater likelihood of undergoing cosmetic surgery (66.4%) as moderate level as self-esteem scores (63.3%) Related factors with statistical significance to grade 12th female students in Patumwan Bangkok School included the kind of media at 0.001 level, program of study and body satisfaction at the level 0.05. Stepwise regression analysis showed two major predictors for likelihood: kind of media and program of study with a predictive value of 12.5%*

Conclusion : *The findings of the current study show moderate rating of undergoing cosmetic surgery and self-esteem in grade 12th female students at Patumwan Bangkok School. The trends of taking cosmetic surgery are not defined as they have a low self-esteem. In principle, every coin has two sides; this is also applicable to cosmetic surgery. One should get through all sides of cosmetic surgery. Nothing is more important than knowing how one feels and thinks about oneself.*

Keywords : *Cosmetic surgery trends, Self-esteem, Cosmetic surgery.*

Correspondence to : Kanchanatawan B. Department of Psychiatry, Faculty of Medicine,
Chulalongkorn University, Bangkok 10330, Thailand.

Received for publication. May 23, 2016.

รศพร บุบผะศิริ, บุรณี กาญจนถวัลย์. แนวโน้มนำการทำศัลยกรรมเสริมความงาม และปัจจัยที่เกี่ยวข้องของนักเรียนหญิงระดับชั้นมัธยมปลายในโรงเรียนเขตกรุงเทพมหานคร. จุฬาลงกรณ์เวชสาร 2560 ก.ย. - ต.ค.;61(5): 677 - 88

เหตุผลของการทำวิจัย : การทำศัลยกรรมเสริมความงามแพร่หลายมากขึ้นในกลุ่มช่วงอายุที่น้อยลง เนื่องจากปฏิเสธไม่ได้ว่ารูปลักษณ์ภายนอกเป็นจุดเริ่มต้นของความสัมพันธ์ในเกือบทุกรูปแบบ นักเรียนระดับชั้นมัธยมปลายในโรงเรียนเขตกรุงเทพมหานคร เป็นกลุ่มบุคคลที่เติบโตมาท่ามกลางสื่อและความทันสมัยต่าง ๆ ช่วงวัยดังกล่าวเป็นช่วงที่กำลังจะเปลี่ยนผ่านจากวัยเด็กสู่วัยผู้ใหญ่เปลี่ยนแปลงสถานศึกษา ซึ่งทำให้ชวนติดตามว่ามีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อความคิดที่อยากทำศัลยกรรมเสริมความงามของกลุ่มบุคคลนี้ เพื่อเป็นการสะท้อนและเป็นแนวทางพัฒนาความภาคภูมิใจในตนเองต่อไป

วัตถุประสงค์ : เพื่อศึกษาแนวโน้มนำการทำศัลยกรรมเสริมความงาม ความภาคภูมิใจในตนเอง และความสัมพันธ์ระหว่างแนวโน้มนำการทำศัลยกรรมเสริมความงามกับความภาคภูมิใจในตนเอง และปัจจัยที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ของนักเรียนหญิงระดับชั้นมัธยมปลายในเขตกรุงเทพมหานคร

วิธีการทำวิจัย : กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนหญิงระดับชั้นมัธยมปลายในเขตกรุงเทพมหานคร โดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น เก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่เดือนมกราคมถึงเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ.2559 โดยใช้แบบสอบถาม 4 ชุด ประกอบด้วย แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป แบบสอบถามบุคลิกภาพ แบบสอบถามความภาคภูมิใจในตนเอง และแบบสอบถามแนวโน้มนำการทำศัลยกรรมเสริมความงาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา การทดสอบค่าที่ การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบจำแนกทางเดียว และสถิติถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการศึกษา : กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับแนวโน้มนำการทำศัลยกรรมเสริมความงามในระดับปานกลาง (ร้อยละ 66.4) มีความภาคภูมิใจในตนเองในระดับปานกลาง (ร้อยละ 63.3) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับแนวโน้มนำการทำศัลยกรรมเสริมความงาม ได้แก่ แนวของสื่อที่เสพในชีวิตประจำวัน (แนวบันเทิง แฟชั่น ความงาม) มีความแตกต่างกับคะแนนเฉลี่ยแนวโน้มนำการทำศัลยกรรมเสริมความงาม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ปัจจัยแผนการเรียน (ศิลป์ - ภาษา)

สรุป

:

และการรับรู้ภาพลักษณ์ของตนเอง (ไม่พึงพอใจ) ซึ่งมีความแตกต่างกับคะแนนเฉลี่ยแนวโน้มการทำศัลยกรรมเสริมความงาม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ปัจจัยที่สามารถทำนายระดับแนวโน้มการทำศัลยกรรมเสริมความงาม คือ แนวของสื่อที่เสพในชีวิตประจำวัน (แนวบันเทิง แฟชั่น ความงาม) และแผนการเรียน ซึ่งสามารถร่วมกันทำนายได้ร้อยละ 12.5

แนวโน้มการทำศัลยกรรมเสริมความงามของกลุ่มตัวอย่างไม่ได้หมายความว่าบุคคลนั้นจะต้องเป็นผู้ที่ไม่มีความภาคภูมิใจในตนเอง หรือชี้ชัดว่าบุคคลนั้นเป็นอย่างใด การทำศัลยกรรมเสริมความงามเป็นเหรียญสองด้าน มีทั้งข้อดีและข้อจำกัด หากมีการศึกษาข้อมูลอย่างดี เลือกบริโภคนสื่ออย่างถูกต้องเหมาะสม ก็จะทำให้เกิดผลลัพธ์ที่ดี มีความพึงพอใจในรูปลักษณ์ของตนเอง มีความเชื่อมั่นมากขึ้น อย่างไรก็ตาม ความภาคภูมิใจในตนเองสามารถสร้างขึ้นได้จากตัวตน ความสามารถของเราที่ไม่ได้ขึ้นกับรูปลักษณ์ภายนอกเพราะไม่มีอะไรดีไปกว่าการที่เรารู้จัก เข้าใจ และยอมรับตัวเราเอง ซึ่งสิ่งนี้ย่อมจีรังยั่งยืนและเป็นนิรันดร์มากกว่าความงามภายนอกที่เสื่อมสลายไปตามกาลเวลา

คำสำคัญ

:

แนวโน้มการทำศัลยกรรมเสริมความงาม, ความภาคภูมิใจในตนเอง, ศัลยกรรมเสริมความงาม.

“ไ้งามเพราะชน คนงามเพราะแต่ง” ยังคงเป็นสุภาษิตที่ใช้ได้กับทุกยุคทุกสมัย เนื่องจากรูปลักษณ์ภายนอกเป็นปรากฏการณ์แรกของการเริ่มต้นความสัมพันธ์ในทุกรูปแบบ จึงเป็นค่านิยมของคนส่วนใหญ่ที่เชื่อว่าหากมีรูปร่างหน้าตาที่ดีก็ย่อมจะส่งผลต่อความมั่นใจให้แก่บุคคลนั้น ๆ ด้วยการมีรูปร่างหน้าตาที่ดีนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยทางพันธุกรรม ซึ่งเป็นสิ่งที่เราควบคุมไม่ได้เนื่องจากเราไม่สามารถเลือกเกิดได้ แต่ในปัจจุบันนี้เทคโนโลยีศัลยกรรมตกแต่งความงามได้เข้ามามีบทบาทมากขึ้น ส่งผลให้การศัลยกรรมทุกวันนี้เป็นเรื่องใกล้ตัวมากขึ้น จากผลการศึกษาจากสมาคมศัลยกรรมเสริมความงามนานาชาติ เผยผลสำรวจความนิยมในการทำศัลยกรรม พบว่าประเทศไทยทำศัลยกรรมมากเป็นอันดับที่ 20 ของโลก เป็นอันดับ 5 ของเอเชีย และเป็นอันดับ 1 ของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ASEAN) ⁽¹⁾ แสดงให้เห็นถึงการยอมรับในการทำศัลยกรรมของสังคมไทยว่าไม่ใช่เรื่องแปลกอีกต่อไป กมลกานต์ จินซ้าง ⁽²⁾ ทำการศึกษาวิจัยเรื่องอิทธิพลของความนิยมความสมบูรณ์แบบต่อเจตคติในการทำศัลยกรรมเสริมความงาม โดยมีการนำเสนอตนเองด้วยความสมบูรณ์แบบและการซึมซับจากวัฒนธรรมสังคมเป็นตัวแปรส่งผ่าน พบว่าผู้ที่มีลักษณะวัตถุนิยมสูงและมีแนวโน้มในการมองเรื่องรางวัลเป็นเสมือนวัตถุ การทำร่างกายให้ดูดีขึ้นด้วยการทำศัลยกรรม ทำให้ตนเองรู้สึกว่ามีคุณค่าและความภาคภูมิใจ

เนื่องจากนักเรียนชั้นมัธยมปลายเป็นระดับชั้นที่กำลังจะก้าวเข้าสู่การเปลี่ยนแปลง จากโรงเรียนเข้าสู่รั้วมหาวิทยาลัย ซึ่งอาจจะมีความต้องการเปลี่ยนแปลงตัวเองให้มีภาพลักษณ์ที่ดีขึ้น ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาทัศนคติต่อการทำศัลยกรรมเสริมความงาม และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนหญิงชั้นมัธยมปลาย โดยในการวิจัยครั้งนี้เลือกกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาในโรงเรียนเขตปทุมวัน ซึ่งเป็นแหล่งใกล้ชิดกับความเจริญด้านวัตถุและความสวยงามทางสายตา งานวิจัยนี้อาจจะเป็นแนวทางในการพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองของวัยรุ่นหญิงไทยต่อไป

วิธีการศึกษา

การศึกษานี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงพรรณนา ณ จุดเวลาใดเวลาหนึ่ง (cross-sectional descriptive study) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวโน้มนการทำศัลยกรรมเสริมความงาม ความภาคภูมิใจในตนเอง และความสัมพันธ์ระหว่างแนวโน้มนการทำศัลยกรรมเสริมความงามกับความภาคภูมิใจในตนเอง และปัจจัยอื่น ๆ ของนักเรียนหญิงระดับชั้นมัธยมปลายโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร 4 แห่ง โรงเรียนที่ 1 จำนวน 67 ราย โรงเรียนที่ 2 จำนวน 129 ราย โรงเรียนที่ 3 จำนวน 58 ราย โรงเรียนที่ 4 จำนวน 26 ราย โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิตามสัดส่วน (proportional stratified random sampling) โดยมีกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 280 คน ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่เดือนมกราคม ถึง เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2559 การศึกษานี้ได้ผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยของคณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย IRB No.326/58 แบบสอบถามที่ใช้มีทั้งหมด 4 ส่วน ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นจำนวน 19 ข้อ ได้แก่ โรงเรียน แผนการเรียน เกรดเฉลี่ย วิชาสอน โรคประจำตัว ส่วนสูง น้ำหนัก การรับรู้ภาพลักษณ์ของตนเอง อาชีพบิดามารดา สถานะทางเศรษฐกิจ การอยู่อาศัย ความสัมพันธ์ในครอบครัว รายได้เฉลี่ยของครอบครัวต่อเดือน อาชีพที่อยากทำในอนาคต บุคคลต้นแบบ (ดารา, นักแสดง) งานอดิเรก แนวของสื่อที่เสพในชีวิตประจำวัน จำนวนเพื่อนสนิท กิจกรรมที่ทำร่วมกับโรงเรียน การคบเพื่อนเพศตรงข้าม และประสบการณ์การถูกล้อรูปลักษณ์ภายนอกจากบุคคลอื่น

ส่วนที่ 2 แบบทดสอบบุคลิกภาพ MPI (The Maudsley Personality Inventory) สร้างโดย Eysenck H.J. เป็นแบบทดสอบมาตรฐาน ฉบับแปลและเรียบเรียงขึ้นเป็นภาษาไทย โดยสมทรง สุวรรณเลิศ ⁽³⁾ ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 48 ข้อ ประเมินบุคลิกภาพ 2 มิติ ได้แก่ บุคลิกภาพแสดงออกและเก็บตัว (extraversion-introversion) คือ scale-E บุคลิกภาพอ่อนไหวทางอารมณ์และมี

ความมั่นคงทางอารมณ์ (neuroticism-stability) คือ scale-N อย่างละ 24 ข้อ การตอบคำถามแต่ละข้อมี 3 ตัวเลือก คือ ใช่ ไม่แน่ใจ และไม่ใช้ มีเกณฑ์การให้คะแนนของแต่ละข้อคำถามอยู่ในช่วง 0 - 2 คะแนน แต่ละ scale จะมีคะแนนรวมตั้งแต่ 0 - 48 คะแนน วิธีการให้คะแนนจะตรวจตามเฉลย (Key) ของแบบทดสอบทั้ง scale E และ scale N โดยมีช่วงคะแนนของแต่ละข้อกำหนดคำถามตั้งแต่ 0 - 2 คะแนน รวมของแต่ละ scale ได้มาจากการรวมคะแนนของแต่ละข้อคำถามใน scale นั้น ๆ การแปลผล คือ scale E คะแนนตั้งแต่ 24 คะแนนขึ้นไปเป็นบุคลิกภาพแบบแสดงออก (extrovert) คะแนนน้อยกว่า 24 คะแนนเป็นบุคลิกภาพแบบเก็บตัว (introvert) scale N คะแนนตั้งแต่ 24 คะแนนขึ้นไปเป็นบุคลิกภาพแบบอารมณ์หวั่นไหว (neurotic) คะแนนน้อยกว่า 24 คะแนนเป็นบุคลิกภาพแบบอารมณ์มั่นคง (stability)

ส่วนที่ 3 แบบทดสอบความภาคภูมิใจในตนเอง สร้างโดย Rosenberg Self Esteem Scale (RSES)⁽⁴⁾ สร้างโดย Morris Rosenberg แปลเป็นฉบับภาษาไทยโดย รูปนีย์ ตั้งจิตภักดีสกุล และพัฒนาโดย ศ.นพ.ทินกร วงศ์ปการันย์ มีค่าความตรงเชิงเนื้อหา Cronbach's Alpha coefficient เท่ากับ 0.86 เป็น self-rating scale ซึ่งประกอบด้วย คำถาม 10 ข้อ ประกอบด้วยข้อความทางบวก 5 ข้อ และข้อความทางลบ 5 ข้อ คะแนนรวมมีตั้งแต่ 10 - 40 คะแนน คิดค่าคะแนนใช้ค่าคะแนนรวม maximum possible ลบด้วยค่าคะแนนรวม minimum possible หาด้วยจำนวนอัตราภาคั่น แบ่งเป็น 3 ระดับ คือ ระดับสูง (31.02 - 40.00 คะแนน) ระดับปานกลาง (21.01 - 31.01 คะแนน) และระดับต่ำ (10.00 - 20.00 คะแนน)

ส่วนที่ 4 แบบวัดแนวโน้มในการทำศัลยกรรมเสริมความงาม โดย ธารวิมล ดิษฐรักษ์ และนภสร ตั้งฤทัยวานิชย์⁽⁵⁾ จากโครงการวิจัยทางจิตวิทยาที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในรูปลักษณ์ การเห็นคุณค่าในตนเองกับแนวโน้มในการทำศัลยกรรมเสริมความงาม โดยมีอาจารย์ ดร.อภิษฎา ไชยวุฒิกิจรณวานิช

เป็นผู้ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) จำนวนทั้งสิ้น 17 ข้อ มาตราวัดนี้ใช้รูปแบบการรายงานตนเอง แล้วให้เลือกตอบเพียงคำตอบเดียวที่ตรงกับตนเองมากที่สุด โดยมีข้อกระทงทางบวก ได้แก่ ข้อ 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 13, 14, 15, 16, 17 และข้อกระทงทางลบ ได้แก่ ข้อ 1 และ 11 ซึ่งข้อกระทงทางลบจะได้รับการกลับค่าคะแนนก่อนที่จะนำมารวมคะแนนกับข้ออื่น ๆ ตรวจให้คะแนนแบ่งเป็น 2 กลุ่ม ข้อความทางบวก ให้คะแนน “เห็นด้วยอย่างยิ่ง” “เห็นด้วย” “เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยพอ ๆ กัน” “ไม่เห็นด้วย” และ “ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง” เท่ากับ 5, 4, 3, 2, 1 คะแนน ตามลำดับ และข้อความทางลบ การให้คะแนน “เห็นด้วยอย่างยิ่ง” “เห็นด้วย” “เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยพอ ๆ กัน” “ไม่เห็นด้วย” และ “ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง” เท่ากับ 1, 2, 3, 4 คะแนน ตามลำดับ ช่วงคะแนนสูง หมายถึง บุคคลที่มีแนวโน้มในการทำศัลยกรรมเสริมความงามสูง ช่วงคะแนนต่ำ หมายถึง บุคคลที่มีแนวโน้มในการทำ ศัลยกรรมเสริมความงามต่ำ

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่ามัธยฐานและพิสัยควอไทล์ เพื่ออธิบายข้อมูลทั่วไป ข้อมูลบุคลิกภาพ และข้อมูลความภาคภูมิใจในตนเองของกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistic) วิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยแนวโน้มการทำศัลยกรรมเสริมความงาม กับข้อมูลส่วนบุคคล ข้อมูลบุคลิกภาพ และข้อมูลความภาคภูมิใจในตนเองโดยใช้สถิติ *t*-test และการวิเคราะห์ความแปรปรวนโดยใช้ one-way ANOVA และวิเคราะห์ปัจจัยทำนายคะแนนเฉลี่ยแนวโน้มการทำศัลยกรรมเสริมความงามโดยใช้สถิติถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (stepwise multiple linear regression analysis) ด้วยวิธีการนำตัวแปรที่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$) มาวิเคราะห์เพื่อหาตัวแปรอิสระหรือปัจจัยที่ดีที่สุดในการทำนาย

ผลการศึกษา

พบว่านักเรียนหญิงระดับชั้นมัธยมปลายในโรงเรียนเขตกรุงเทพมหานคร มีแนวโน้มนการทำศัลยกรรมเสริมความงามอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 66.4) ดังตารางที่ 1 กลุ่มตัวอย่างมีความภาคภูมิใจในตนเองอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 63.3 ดังตารางที่ 2 และเมื่อจำแนกเป็นรายด้านเพื่อหาความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยแนวโน้มนการทำศัลยกรรมเสริมความงามกับลักษณะทั่วไปที่มีผลต่อระดับแนวโน้มนการทำศัลยกรรมเสริมความงาม ได้แก่ ด้านข้อมูลส่วนบุคคล ข้อมูลบุคลิกภาพ และข้อมูลความภาคภูมิใจในตนเอง พบว่าข้อมูลส่วนบุคคลในหัวข้อแนวของสื่อที่เสพในชีวิตประจำวัน แผนการเรียน (ศิลป์ - ภาษา) และการรับรู้ภาพลักษณ์ของตนเอง (ไม่พึงพอใจ) มีผลต่อระดับแนวโน้มนการทำศัลยกรรมเสริมความงามตามลำดับ ดังตารางที่ 3

เมื่อวิเคราะห์สถิติถดถอยพหุคูณแบบขั้นต้น พบว่าปัจจัยแนวของสื่อที่เสพในชีวิตประจำวัน สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของแนวโน้มนการทำศัลยกรรมเสริมความงาม ได้ร้อยละ 10.0 หากกลุ่มตัวอย่างมีการเสพสื่อแนวบันเทิง แฟชั่น ความงามเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะทำให้คะแนนเฉลี่ยแนวโน้มนการทำศัลยกรรมเสริมความงามเพิ่มขึ้น 8.946 คะแนน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.001$) และเมื่อเพิ่มปัจจัยแผนการเรียนศิลป์ - ภาษา สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของแนวโน้มนการทำศัลยกรรมเสริมความงาม ได้ร้อยละ 12.5 และหากกลุ่มตัวอย่างศึกษาอยู่แผนการเรียนศิลป์ - ภาษา 1 ราย จะทำให้เฉลี่ยแนวโน้มนการทำศัลยกรรมเสริมความงามเพิ่มขึ้น 5.233 คะแนน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P = 0.005$) (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 1. ระดับแนวโน้มนการทำศัลยกรรมเสริมความงามของกลุ่มตัวอย่าง

ปัจจัยที่ศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ระดับแนวโน้มนการทำศัลยกรรมเสริมความงาม		
ค่าเฉลี่ย (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน) = 41.88 (13.38), ค่าต่ำสุด = 17, ค่าสูงสุด = 78		
ต่ำ	48	17.2
ปานกลาง	186	66.4
สูง	46	16.4

ตารางที่ 2. ระดับความภาคภูมิใจในตนเองของกลุ่มตัวอย่าง

ปัจจัยที่ศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ความภาคภูมิใจในตนเอง (n = 275)		
ค่าเฉลี่ย (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน) = 29.43 (3.90), ค่าต่ำสุด = 18, ค่าสูงสุด = 39		
ระดับต่ำ	5	1.8
ระดับปานกลาง	174	63.3
ระดับสูง	96	34.9

ตารางที่ 3. ความแตกต่างของคะแนนแนวโน้มการทำศัลยกรรมเสริมความงามกับลักษณะทั่วไปที่มีผลต่อแนวโน้มการทำศัลยกรรมเสริมความงาม

ปัจจัยที่ศึกษา	n	Mean	S.D.	Statistics	P-value	Significant pairwise comparison
โรงเรียน						
1	67	38.36	12.91	F = 2.281	0.080	
2	129	42.97	13.82			
3	58	42.22	11.84			
4	26	44.77	14.54			
แผนการเรียน						
วิทย์ – คณิต	173	40.34	13.13	F = 3.712	0.026*	(1) VS (3)*
ศิลป์ – คำนวณ	49	42.80	13.45			
ศิลป์ – ภาษา	58	45.71	13.43			
เกรดเฉลี่ย						
≤ 3.40	65	44.02	13.98	F = 2.705	0.069	
3.41 – 3.80	124	42.23	13.20			
> 3.80	76	39.00	12.36			
ส่วนสูง (เซนติเมตร)						
< 155	25	43.76	15.76	F = 0.173	0.915	
155 – 160	115	41.97	13.08			
161 – 165	89	41.65	14.52			
> 166	48	41.65	11.10			
น้ำหนัก						
< 47	77	42.43	14.35	F = 0.464	0.630	
47 – 55	128	42.32	13.58			
> 55	67	40.55	11.69			
การรับรู้ภาพลักษณ์ของตนเอง						
พอใจ	72	39.15	12.38	t = 2.034	0.043*	
ไม่พอใจ	207	42.86	13.63			
รู้สึกสับสนตัว	138	42.09	14.75			
อาศัยอยู่กับ						
บิดาและมารดา	233	41.17	13.38	Welch = 2.041	0.144	
บิดาหรือมารดา	28	46.82	15.20			
อื่นๆ	19	43.32	8.53			
ความสัมพันธ์ในครอบครัว						
ราบรื่น	205	42.03	13.08	t = 0.311	0.756	
มีปากเสียง	75	41.47	14.25			

ตารางที่ 3. (ต่อ) ความแตกต่างของคะแนนแนวโน้มนำการทำคัลยกรรมเสริมความงามกับลักษณะทั่วไปที่มีผลต่อแนวโน้มนำการทำคัลยกรรมเสริมความงาม

ปัจจัยที่ศึกษา	n	Mean	S.D.	Statistics	P-value	Significant pairwise comparison
รายได้รวมของครอบครัว (บาท) (n = 276)						
≤ 30,000	8	39.38	10.00	F = 1.591	0.138	
30,001 – 50,000	15	42.00	14.27			
50,001 – 70,000	33	39.55	11.91			
70,001 – 90,000	20	48.75	12.57			
90,001– 120,000	32	38.56	13.07			
120,000 ขึ้นไป	78	43.92	14.93			
ไม่แน่นอน	17	42.47	13.32			
ฉันไม่รู้	73	40.64	12.36			
เพศของบุคคลต้นแบบ (ดารา, นักแสดง)						
เพศชายและหญิง	76	38.95	13.24	F = 2.650	0.072	
เพศชาย	125	43.34	13.78			
เพศหญิง	75	42.51	12.81			
แนวของสื่อที่เสพในชีวิตประจำวัน						
แนวบันเทิง แฟชั่น	179	45.04	12.83	t = -5.546	<0.001**	
ความงาม						
แนวเกมกีฬา สารคดี	101	36.27	12.51			
การคบเพื่อนเพศตรงข้าม (n = 275)						
ไม่มีแฟน	187	41.06	12.53	F = 1.039	0.350	
มีแฟน	44	43.07	15.43			
เคยมีแฟน	44	43.93	14.79			
ประสบการณ์การถูกล้อรูปลักษณ์ภายนอกจากบุคคลอื่น (n = 279)						
ไม่เคย	70	39.27	13.57	t = -1.897	0.059	
เคย	209	42.77	13.26			

*P < 0.05

ตารางที่ 4. ปัจจัยทำนายคะแนนเฉลี่ยแนวโน้มนำการทำคัลยกรรมเสริมความงาม โดยใช้ตัวแปรจากปัจจัยข้อมูลส่วนบุคคล เข้าสมการวิเคราะห์ทางสถิติถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ปัจจัยที่ศึกษา	r ²	B	SE (b)	t	P-value	95%CI
แนวของสื่อที่เสพในชีวิตประจำวัน	0.100	8.946	1.564	5.719	<0.001**	5.87 – 12.03
แผนการเรียนศิลป์ - ภาษา	0.125	5.233	1.853	2.823	0.005**	1.584 – 8.882
Constant		35.08	1.319	26.59	<0.001**	32.479 – 37.672

**P < 0.01

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาปัจจัยทำนายคະแนนเฉลี่ย แนวโน้มการทำศัลยกรรมเสริมความงามของนักเรียนหญิง ระดับชั้นมัธยมปลายโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าปัจจัยที่สัมพันธ์กับแนวโน้มการทำศัลยกรรมเสริมความงาม ได้แก่ แนวของสื่อที่เสพในชีวิตประจำวัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยที่ผ่านมาโดยวิซซุกร ปาลเดชพงศ์⁽⁶⁾ ได้ศึกษาเรื่องการรับรู้ข้อมูลผ่านสื่อโทรทัศน์ที่มีผลต่อการยอมรับการทำศัลยกรรมใบหน้าของผู้หญิงในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีการรับสื่อโทรทัศน์ที่มีผลต่อการยอมรับการทำศัลยกรรมจะมีการเปิดรับการทำศัลยกรรมได้ มีทัศนคติในด้านบวกต่อบุคคลที่ทำศัลยกรรม และมองว่าการทำศัลยกรรมมีความจำเป็นในสังคมปัจจุบันเพื่อเพิ่มความมั่นใจ สำหรับสื่อที่เป็นสิ่งพิมพ์ เช่น นิตยสารแฟชั่นความงามหรือความบันเทิงก็นับเป็นอีกหนึ่งสื่อที่เป็นปัจจัยต่อผู้รับสื่อเองเช่นกัน โดยยุภาพร ขจรโกศล⁽⁷⁾ ได้ศึกษาเรื่องการนำเสนอตัวแบบด้านบวกของการทำศัลยกรรมเสริมความงามในนิตยสารแฟชั่นและบันเทิงไทยและการตอบสนองของวัยรุ่นสตรีไทย พบว่าปริมาณการเปิดรับนิตยสารแฟชั่นและบันเทิงไทยส่งผลต่อการที่กลุ่มตัวอย่างรับรู้ผลด้านบวกจากการทำศัลยกรรมเสริมความงาม และการรับรู้ดังกล่าวยังส่งผลต่อทัศนคติในการทำศัลยกรรมเสริมความงามอีกด้วย นอกจากนี้ยังมีสื่อออนไลน์ที่เป็นที่แพร่หลายของสังคมปัจจุบันก็ส่งผลต่อค่านิยมในการทำศัลยกรรมจากงานวิจัยของปารดา ยังสบาย และพรพรรณ ประจักษ์เนตร⁽⁸⁾ ที่ศึกษาเรื่องอิทธิพลของสื่อออนไลน์ที่มีผลต่อความตั้งใจทำศัลยกรรมของผู้หญิงในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่ากลุ่มตัวอย่างจะใช้สื่อออนไลน์เพื่อเปิดรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำศัลยกรรม และเพื่อศึกษาประเภทการทำศัลยกรรมในระดับปานกลาง

ในต่างประเทศ Furnham A. และ Levitas J.⁽⁹⁾ ได้ทำการศึกษาเรื่องปัจจัยการทำศัลยกรรมของสตรีวัยกลางคนชาวอังกฤษ จำนวน 204 ราย ในหัวข้อ Factors that motivate people to undergo cosmetic surgery

พบว่าปัจจัยที่ทำให้กลุ่มตัวอย่างอยากทำศัลยกรรม ได้แก่ ความเชื่อว่าจะทำให้ตัวเองดูดีขึ้น การบริโภคสื่อที่เกี่ยวข้องกับการทำศัลยกรรม ความพึงพอใจในรูปร่างของตัวเอง และการดึงดูดทางเพศ ต่อมา Swami V.⁽¹⁰⁾ ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยทำนายการทำศัลยกรรมเสริมความงามของนักศึกษาหญิง จำนวน 322 ราย พบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำศัลยกรรมของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ สื่อที่ดึงดูดต่อการทำศัลยกรรม ความต้องการที่จะมีรูปลักษณ์ภายนอกที่สวยงาม และผู้ที่มีค่าดัชนีมวลกายที่ไม่ได้มาตรฐาน

นอกจากสื่อในรูปแบบทั่วไปแล้ว สื่อที่เป็นแบบ reality ในต่างประเทศ โดยมีการติดตามชีวิตของ ผู้ที่ตัดสินใจทำศัลยกรรมก็มีผลต่อการตัดสินใจทำศัลยกรรมเช่นเดียวกัน จากการศึกษาของ Crockett RJ. และคณะ⁽¹¹⁾ ร้อยละ 57 ของผู้ที่มีแนวโน้มตัดสินใจจะทำศัลยกรรมเสริมความงามเป็นกลุ่มบุคคลที่ติดตามดูรายการเรียลลิตีดังกล่าว ซึ่งกลุ่มตัวอย่างให้เหตุผลว่า สื่อดังกล่าวนั้นดึงดูดและสามารถเรียกความเชื่อมั่นว่าผลลัพธ์จะดีจากการทำศัลยกรรมได้ นอกจากนี้จากบทความของเว็บไซต์ modern medicine ในหัวข้อ Cosmetic surgery and social media influence in 2015⁽¹²⁾ กล่าวถึงสาเหตุที่สื่อต่าง ๆ มีผลต่อการทำศัลยกรรมเนื่องจากสื่อต่าง ๆ มีการเชื่อมโยงถึงกันสามารถรับรู้ความเคลื่อนไหวของอีกบุคคลหนึ่งได้ตลอดเวลา และการแบ่งปันข้อมูลในสื่อส่วนใหญ่แล้วมักจะเป็นข้อมูลด้านบวก ทำให้ผู้ที่ติดตามสื่อเกิดความคล้อยตามได้ง่าย

ในทางตรงข้ามกับงานวิจัยของ Brown A. และคณะ⁽¹³⁾ ที่ได้ศึกษาถึงปัจจัยความเป็นไปได้ในการทำศัลยกรรมเสริมความงาม ของกลุ่มตัวอย่างทั้งเพศชายและหญิง อายุอยู่ในช่วงระหว่าง 18 – 59 ปี จำนวน 208 ราย พบว่าปัจจัยทำนายที่ส่งผลมากที่สุดต่อการทำศัลยกรรมเสริมความงาม คือ คนใกล้ชิดที่เคยทำมาแล้วพึงพอใจ โดยที่ปัจจัยการเสพสื่อไม่ได้มีผลต่อการตัดสินใจทำศัลยกรรมเสริมความงามแต่อย่างใด

จากการศึกษาปัจจัยทำนายคະแนนเฉลี่ย แนวโน้มการทำศัลยกรรมเสริมความงามของกลุ่มตัวอย่างพบว่าผู้ที่ศึกษาอยู่ในแผนการเรียนศิลป์ – ภาษา มี

แนวโน้มนำการทำศัลยกรรมเสริมความงามมากกว่าผู้ที่ศึกษาในแผนการเรียนวิทย์ – คณิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จากการศึกษานทความของ Stone Z.⁽¹⁴⁾ เกี่ยวกับการทำศัลยกรรมของนักเรียนในเกาหลีก่อนเข้าสู่มหาวิทยาลัย พบว่า นักเรียนที่ตัดสินใจเข้ารับการทำศัลยกรรมมักจะนำรูปของดารา นักร้อง นักแสดงที่ตนชื่นชอบมาเป็นต้นแบบในการทำศัลยกรรม ซึ่งนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในแผนการเรียนศิลป์ – ภาษา ส่วนมากมักจะชื่นชอบงานด้านศิลปะ มีชีวิตประจำวันที่เกี่ยวข้องกับความบันเทิงเป็นส่วนมาก ซึ่งจากบทความได้มีการยกตัวอย่างกรณีศึกษาของนักเรียนที่ถนัดด้านการร้องเพลงคนหนึ่งตัดสินใจทำศัลยกรรม เนื่องจากว่าตนมีเสียงร้องที่ดีแต่มักจะได้อยู่แต่เบื้องหลังเวทีเพราะมีรูปร่างหน้าตาที่ไม่สวยเท่าคนอื่น ๆ

สรุป

นักเรียนหญิงในระดับชั้นมัธยมปลายโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร มีแนวโน้มนำการทำศัลยกรรมเสริมความงามในระดับปานกลาง (ร้อยละ 66.4) และมีความภาคภูมิใจในตนเองในระดับปานกลาง (ร้อยละ 63.3) ปัจจัยที่ทำให้เกิดแนวโน้มนำการทำศัลยกรรมเสริมความงาม ได้แก่ 1. แนวของสื่อที่เสพ โดยสื่อแนวบันเทิง แฟชั่น ความงาม มีแนวโน้มนำการทำศัลยกรรมเสริมความงามมากกว่าสื่อแนวเกมกีฬา สารคดี 2. แผนการเรียน โดยแผนการเรียนศิลป์ – ภาษามีแนวโน้มนำการทำศัลยกรรมเสริมความงามมากกว่าแผนการเรียนวิทย์ – คณิต 3. การรับรู้ภาพลักษณ์ของตนเอง โดยผู้ที่ไม่พึงพอใจในรูปลักษณ์ของตนเองมีแนวโน้มนำการทำศัลยกรรมเสริมความงามมากกว่าผู้ที่พึงพอใจในรูปลักษณ์ของตนเอง ทั้งนี้ ปัจจัยที่สามารถทำนายแนวโน้มนำการทำศัลยกรรมเสริมความงามของกลุ่มตัวอย่าง คือ แนวของสื่อที่เสพ และแผนการเรียน

บุคคลที่ทำศัลยกรรมเสริมความงามไม่ได้หมายความว่าบุคคลนั้นจะต้องเป็นผู้ที่ไม่มีความภาคภูมิใจในตนเอง หรือชี้ชัดว่าบุคคลนั้นเป็นคนอย่างไร มีบุคลิกเช่นไร การทำศัลยกรรมเสริมความงามเป็นเหรียญสองด้าน

มีทั้งข้อดีและข้อจำกัด หากมีการศึกษาข้อมูลอย่างดีเลือกทำกับแพทย์ที่เชื่อถือไว้ใจได้ ก็จะทำให้เกิดความพึงพอใจในรูปลักษณ์ของตนเอง มีความเชื่อมั่นมากขึ้น แต่ในทางกลับกัน หากไม่ได้ศึกษาข้อมูลอย่างดีพอ ผลเสียจากการทำศัลยกรรมนั้นก็ยังมีให้เห็นกัน อย่างไรก็ตาม ทัศนคติ ความภาคภูมิใจในตนเองสามารถสร้างขึ้นได้จากตัวตน ความสามารถของเราที่ไม่ได้ขึ้นกับรูปลักษณ์ภายนอกเสมอไป เพราะไม่มีอะไรดีไปกว่าการที่เรารู้จัก เข้าใจ และยอมรับตัวเอง ซึ่งสิ่งนี้ย่อมจริงยั่งยืนและเป็นนิรันดร์มากกว่าความงามภายนอกที่เสื่อมสลายไปตามกาลเวลา

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยคิดว่าเป็นประโยชน์ต่อผู้ปกครองและครู ทำให้ตระหนักถึงความสำคัญของการบริโภคสื่อในชีวิตประจำวันว่าเป็นสื่อที่มีคุณค่าแก่การเสพหรือไม่ เด็กในปกครองควรมีการจัดสรรเวลาอย่างไรสำหรับการเสพสื่อต่าง ๆ โดยเฉพาะสื่อที่เป็นโซเชียลมีเดีย เนื่องจากโซเชียลมีเดียเป็นสื่อที่มีอิทธิพลสูง เพราะมีสามารถมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นได้อย่างทันที มีการเสริมแรงด้านบวกที่ทำให้ผู้เสพสื่อพอใจ เนื้อหาที่แบ่งปันลงในสื่อก็ล้วนแล้วแต่เป็นเรื่องราวดี ๆ ทำให้เด็กอาจไม่มีวิจารณญาณมากพอ มองสิ่งต่าง ๆ เพียงด้านเดียว ผู้ปกครองจึงควรดูแลบุตรหลานอย่างใกล้ชิด

นอกจากนี้ ครูในโรงเรียนควรมีหน้าที่จัดกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาให้ตัวนักเรียนเองได้มีความภาคภูมิใจในตนเองให้มากขึ้น รับรู้ว่าตนเองเป็นคนที่มีคุณค่าโดยไม่ได้อิงอยู่กับรูปลักษณ์ภายนอก จัดกิจกรรมให้แก่นักเรียนในแผนการเรียนต่าง ๆ เพื่อพัฒนาศักยภาพของตัวเด็กนักเรียนเองอย่างเหมาะสม

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณโรงเรียน 4 แห่งในเขตกรุงเทพมหานคร ที่ให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลเป็นอย่างดี

เอกสารอ้างอิง

1. พบ 15 ล้านคนทั่วโลกผ่านศัลยกรรม เกาหลีขึ้นเบอร์ 1 หล่อสวยด้วยมีดหมอ [อินเทอร์เน็ต]. 2556 [เข้าถึงเมื่อ 12 ม.ค. 2557]. เข้าถึงได้จาก: <http://www.manager.co.th/Science/ViewNews.aspx?NewsID=9560000013168>
2. กมลกานต์ จินซ่าง. อิทธิพลของความนิยมความสมบูรณ์แบบต่อเจตคติในการทำศัลยกรรม เสริมความงาม โดยมีการนำเสนอตนเองด้วยความสมบูรณ์แบบและการซึมซับจากวัฒนธรรมสังคมเป็นตัวแปรส่งผ่าน [วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต]. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2553.
3. สมทรง สุวรรณเลิศ. การทดสอบบุคลิกภาพ. วารสารสมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย 2512;14: 15-29.
4. ทินกร วงศ์ปการันย์. การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของแบบวัดความภาคภูมิใจในตนเองของโรเซนเบิร์ก: การศึกษาในนักศึกษาไทย. วารสารสมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย 2554;56: 59-70.
5. ธารวิมล ดิษฐรักษ์, นภสร ตั้งฤทัยวานิชย์. ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในรูปปลักษณ์ การเห็นคุณค่าในตนเอง กับแนวโน้มในการทำศัลยกรรมเสริมความงาม [โครงการงานทางจิตวิทยาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต]. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2554.
6. วิชชุกร ปาลเดชพงศ์. การรับรู้ข้อมูลผ่านสื่อโทรทัศน์ที่มีผลต่อการยอมรับการทำศัลยกรรมใบหน้าของผู้หญิงในเขตกรุงเทพมหานคร [วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต]. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยกรุงเทพ, 2552.
7. ยูภาพร ขจรโกศล. การนำเสนอตัวแบบด้านบวกของ การทำศัลยกรรมเสริมความงามในนิตยสารแพชั่นและบันเทิงไทยและการตอบสนองของวัยรุ่นสตรีไทย [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศาสตรมหาบัณฑิต]. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยกรุงเทพ, 2556.
8. ปารดา ยิ่งสบาย, พรพรรณ ประจักษ์เนตร. อิทธิพลของสื่อออนไลน์ (Online Media) ที่มีผลต่อความตั้งใจทำศัลยกรรมของผู้หญิงในเขตกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2558.
9. Furnham A, Levitas J. Factors that motivate people to undergo cosmetic surgery. *Can J Plast Surg* 2012;20:e47-50.
10. Swami V. Body appreciation, media influence, and weight status predict consideration of cosmetic surgery among female undergraduates. *Body Image* 2009;6:315-7.
11. Crockett RJ, Pruzinsky T, Persing JA. The influence of plastic surgery "reality TV" on cosmetic surgery patient expectations and decision making. *Plast Reconstr Surg* 2007; 120:316-24.
12. Cosmetic surgery and social media influence in 2015 [Internet]. 2015 [cited 2016 May 19]. Available from: <http://www.modernmedicine.com/>
13. Brown A, Furnham A, Glanville L, Swami V. Factors that affect the likelihood of under going cosmetic surgery. *Aesthet Surg J* 2007;27: 501-8.
14. Stone Z. The K-Pop plastic surgery obsession [Internet]. 2016 [cited 2016 May 19]. Available from: www.plasticsurgeryinkorea.com